
Forslag til ny forskrift om øyeblikkelig hjelp i psykisk helsevern

FRA FORENINGEN

STINE BJERKESTRAND NESJE

Informasjonsavdelingen

Det er barnas situasjon Legeforeningen er mest bekymret for i forslaget til ny forskrift om øyeblikkelig hjelp i det psykiske helsevernet.

Dette kommer frem i Legeforeningens svar på en høring om saken. Forskrift om øyeblikkelig hjelp i det psykiske helsevernet er en av forskriftene til den nye helsepersonelloven, som innføres ved årsskiftet.

Uklart om tvungen legeundersøkelse

I høringsnotatet heter det at undersøkelse ved avdelingens lege om nødvendig kan skje uten pasientens samtykke i medhold av lov om psykisk helsevern. Etter den nye psykiske helsevernloven kreves det for tvungen undersøkelse hos lege at kommunelegen treffer særlig vedtak om det. Det er uklart hva departementet her mener, påpeker Legeforeningen. Skal dette forstås dit hen at det

gjelder legeundersøkelse for avklaring av grunnlaget for å begjære tvungen psykisk helsevern? Dette kommer i så fall før en eventuell legeundersøkelse ved mottakende avdeling. At pasienten nekter undersøkelse av lege i avdelingen er noe helt annet, og det vil være helt uhensiktsmessig om kommunelegen må fatte vedtak om at slik undersøkelse kan finne sted, mener Legeforeningen. Gjeldende forskrifts mulighet for at undersøkelse ved avdelingens lege kan gjennomføres uten pasientens samtykke, bør derfor videreføres.

Positivt om henvisning uten opphold

Pasient som henvises til institusjon eller avdeling skal uten opphold mottas for nærmere undersøkelse, dersom henvisende lege oppfatter pasientens tilstand som livstruende eller meget alvorlig, eller pasienten på grunn av sin sinnstilstand ansees å være i fare for andre, heter det i forskriften. I sin høringsuttalelse understreker Legeforeningen viktigheten av denne formuleringen. Henvisende lege har dessverre erfaring med at deres vurdering er trukket i tvil ved øyeblikkelig hjelp-innleggelser og henvisning til psykiatrisk institusjon/poliklinikk.

Må være lege til stede

I forskriftens merknader heter det at den undersøkelse som skal foretas ved avdelingen i de aller fleste tilfeller vil måtte foretas av lege. Det er en forutsetning for at institusjonene skal kunne motta øyeblikkelig hjelp-pasienter at de til enhver tid har lege tilgjengelig for å gjøre en helhetlig vurdering av hvilke behandlingstiltak som skal iverksettes, påpeker Legeforeningen i sitt høringssvar.

Hvem har ansvar for barna?

Legeforeningen finner det uheldig at man i merknaden til forskriften støtter at barnevernet kan dekke omsorgs- og behandlingsbehov for barn ved mistanke om psykiske lidelser. I slike situasjoner oppstår det lett uklarheter fordi barnevernet arbeider etter lov om barnevern og ikke etter lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern. Legeforeningen er kjent med at merknaden beskriver dagens situasjonen i deler av det psykiske helsevern, men mener at man må bli klarere i presiseringen av at barn med atferdsproblemer som klart kommer inn under lov om barnevern, skal henvises og behandles der, og at barn hvor det er mistanke om alvorlig psykisk sykdom skal tas hånd om av barne- og ungdomspsykiatrien og kunne tilbys behandlingsplass.

Legeforeningen presiserer også at innleggelser av barn og ungdom i voksenpsykiatriske avdelinger er svært uheldig. Det er et behov for å styrke de barne- og ungdomspsykiatriske institusjoner.

Høringsbrevet fra departementet ligger på www.odin.dep.no/shd/norsk/publ/hoeringsnotater.

Legeforeningens høringsuttalelse finnes i sin helhet på www.legeforeningen.no

Publisert: 30. oktober 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. mars 2026.